

Кріль Роман Володимирович
начальник Миколаївської митниці ДФС
Радник податкової та митної справи I рангу

ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ УКРАЇНОЮ МІЖНАРОДНО-ПРАВОВИХ СТАНДАРТІВ ЩОДО ТРАНЗИТУ ТОВАРІВ

Вигідне географічне положення України на шляху основних транзитних потоків між Європою та Азією, вихід до морських просторів, розвинута мережа автомобільних шляхів, стратегічно важливих залізничних вузлів сполучення, а також стаціонарних видів транспорту та ліній електропередач створили серйозні передумови участі України в міжнародному транзиті вантажів. Для багатьох країн Світу участь у міжнародному транзиті є найважливішим джерелом експорту товарів (послуг), збільшення надходжень у бюджет держави, забезпечення створення нових робочих місць.

В українській правовій науці питання транзиту товарів розглядалися у роботах таких фахівців, як С. В. Ківалов, Б. А. Кормич, П. В. Пашко, В. П. Наumenко, С. С. Терещенко тощо. Але комплексні дослідження зазначеного питання залишаються важливими та актуальними в умовах реформування та модернізації сфери державної митної справи.

Слід зазначити, що у питаннях регулювання транзиту державна митна політика направлена не лише на спрощення митних формальностей по відношенню до товарних потоків, але й покликана прискорити та гарантувати стовідсоткове доставляння товарів, що переміщуються транзитом через митну територію України від митниці на кордоні до митниці призначення, або для здійснення прохідних транзитних переміщень до пункту ввезення (пропуску) за межі митної території України.

Поряд із цим, ефективне функціонування транзитної системи залежить від відповідності вітчизняного законодавства міжнародним нормам, податкової та грошової державної політики в цій сфері, розвиненості транспортної інфраструктури міжнародного значення та транспортного устаткування,

облаштування на належному технічному рівні пунктів пропуску, розташованих на державному кордоні України, згідно зі світовими стандартами та наявності сучасних систем організації електронного документообігу, програмно-інформаційного забезпечення тощо.

Починаючи з кінця 90-х років минулого століття Україна почала приділяти підвищену увагу розвитку транзитних перевезень товарів її територією. З метою розвитку таких транзитних вантажних перевезень було розроблено та прийнято Закон України від 07.02.2002 р. № 3022-III «Про Комплексну програму утвердження України як транзитної держави у 2002-2010 роках» (далі – Комплексна програма) [1].

Слід зазначити, що необхідність прийняття вказаної програми було обумовлено значними економічними втратами України внаслідок незваженої і непродуманої політики держави у сфері розвитку транзитних перевезень товарів, існуванням неупорядкованої національної системи контролю вантажів на кордоні та хаотичної державної системи нарахування та стягування податків, зборів, інших бюджетних надходжень, а також наявності численних суб'єктивних перешкод при митному оформленні транзитних перевезень товарів. Метою Комплексної програми було визначено як оптимальне використання наявного та подальшого вдосконалення, розвитку транзитного потенціалу України шляхом створення сприятливих умов для учасників транзитних перевезень, а також збільшення валютних надходжень від експорту транспортних та, супутніх транспортним, інших послуг. Комплексна програма передбачала комплекс заходів, які було спрямовано на нормативно-правове забезпечення транзиту вантажів через територію України, адаптацію національного законодавства до міжнародного транспортного права, техніко-технологічну модернізацію пунктів пропуску, що розташовані на державному кордоні України, удосконалення тарифно-цінової та податкової політики у сфері міжнародного транзиту.

Беззаперечно, на шляху реалізації Комплексної програми Україна пройшла важкий та складний шлях щодо розробки та реалізації заходів для поетапного приєднання до міжнародних конвенцій та багатосторонніх угод в області транзиту товарів, вступу в міжнародні транспортні організації, а також визначення

пріоритетів, яких пов'язано з інтеграцією транспортно-дорожнього комплексу в транспортні системи ЄС та СНГ. Насамперед, мова йде про такі комплексні та багатогалузеві міжнародні документи та угоди в області транзитних та транспортних перевезень, як: Конвенція про договір міжнародного перевезення (1956 рік) [2]; Конвенція про міжнародні залізничні перевезення (1980 рік) [3]; Угода про міжнародне перевезення швидкопсувних вантажів та про спеціальні транспортні засоби, які призначені для таких перевезень (1970 рік) [4]; Європейська угода про найважливіші лінії міжнародних комбінованих перевезень та відповідних об'єктах» (1970 рік) [5]; Європейська угода про роботу екіпажів транспортних засобів, що виконують міжнародні автомобільні перевезення (1970 рік) [6].

При цьому, досі триває дуже кропітка праця навколо реалізації заходів для подальшого поетапного приєднання та офіційного оформлення участі України в «Конвенції про спільну транзитну процедуру» (1987 рік), Конвенції Організації Об'єднаних Націй з міжнародних мультимодальних перевезень вантажів (1980 рік), а також в конвенціях та угодах з питань безпеки руху і охорони навколишнього природного середовища.

Однак, недостатньо самого факту приєднання України до тієї чи іншої конвенції або міжнародної угоди – необхідно, щоб їх положення були інтегрованими до функцій органів державної виконавчої влади. Слід звернути увагу на те, що розроблені національні організаційно-правові та організаційно-технічні механізми щодо реалізації положень цих конвенцій та імплементації їх положень у діяльність органів державної виконавчої влади було здійснено Українською державою на рівні, що сприяв цілком плідній взаємодії в межах законодавства України як з боку суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності, так й інших учасників ринку експортно-імпортних послуг.

Список використаної літератури:

1. Про Комплексну програму утворення України як транзитної держави у 2002-2010 роках: Закон України від 07.02.2002 р. № 3022-III // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 24. – Ст. 624.

2. Конвенція про договір міжнародного автомобільного перевезення вантажів : Конвенція, Міжнародний документ від 19.05.1956 р. // Офіційний вісник України. – 2006. – № 34. – Ст. 2415. Приєднання України з застереженням від 01.08.2006 р., підстава – Закон України «Про приєднання України до Конвенції про договір міжнародного автомобільного перевезення вантажів» від 01.08.2006 р. № 57-V // Офіційний вісник України. – 2006. – № 34. – Ст. 2415.

3. Конвенція про міжнародні залізничні перевезення (КОТІФ): Конвенція, Міжнародний документ від 09.05.1980 р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.nau.ua/> . Приєднання України від 05.06.2003, підстава – Закон України «Про приєднання України до Конвенції про міжнародні залізничні перевезення (КОТІФ)» від 5 червня 2003 р. № 943-IV із застереженнями // Офіційний вісник України. – 2003. – № 26. – Ст. 1268.

4. Приєднання України від 02.04.2007 р., підстава – Указ Президента України від 02.04.2007 р. № 262/2007 «Про приєднання України до Угоди про міжнародні перевезення швидкопсувних харчових продуктів та про спеціальні транспортні засоби, які призначені для цих перевезень (УПШ)» // Офіційний вісник України. – 2007. – № 24. – Ст. 980.

5. Приєднання України з застереженням від 11.07.2005 р., підстава – Указ Президента України від 11.07.2005 р. № 1077/2005 «Про приєднання України до Європейської угоди про важливі лінії міжнародних комбінованих перевезень та відповідні об'єкти» // Офіційний вісник України. – 2005. – № 28. – Ст. 1615.

6. Про приєднання України до Європейської угоди щодо роботи екіпажів транспортних засобів, які виконують міжнародні автомобільні перевезення (ЄУТР): Закон України від 07.09.2005 р. // Офіційний вісник України. – 2005. – № 39. – Ст. 2432.